СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

РІК XCV. Ч. 205. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 27-го ЖОВТНЯ 1988 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 27, 1988 No. 205. VOL. XCV.

З УКРАЇНИ ПРИБУЛА ДО ЗСА ТРИЛІТНЯ ДІВЧИНКА НА ЛІКУВАННЯ

Джерзі Сити, Н.Дж. — У неділю, 23-го жовтня ц.р., заходами нюйоркського Відділу УЛТПА і українських лікарів д-ра Богдана Вороха і Андрія Олеарчика, до Ню Йорку прилетіла літаком зі Львова трилітня Олеся Береза, щоб піддатись лікуванню серця.

Вона прибула зі своєю матір'ю Оксаною Березою і в середу, 26-го жовтня ц.р., маленьку пацієнтку прийняв Інститут Дебора для лікування недуг серця і легенів в Бровнс Міллс, Н. Дж. Ця установа опікується пацієнтами безплатно.

Олеся хворіє від уродження на ваду серця і її прийдеться перейти операцію в згаданому інституті. Українські лікарі подбали про специяліста — кардіолога, який переведе цю операцію безплатно. В СССР лікарі не хотіли робити операції, бо там смертність у таких випадках доходить до 50 відсотків. У ЗСА смертність не переходить 10 відсотків.

Старання перевезти Олесю до ЗСА на необхідне лікування велись вісім місяців. Важливу ролю в успішному завершенню цих старань відіграла Лідія Савойка. Берези отримали дозвіл на тримісячне перебування в ЗСА, але існує можливість продовження їх перебування тут, якщо зайде потреба.

ДРУЖИНА Ю. БАДЗЯ ШУКАЄ ПОМОЧІ ДЛЯ МУЖА

Ню Йорк (ПС УГС). — Як стало відомо Українській Гельсінкській Спілці, в кінці вересня міністер закордонних справ СССР Едуард Шеварднадзе з поданого йому американськими державними діячами списку совєтських політв'язнів виділив двох осіб, про дострокове звільнення яких нібито не може бути й мови. Це — українські в'язні сумління, нині засланці, юрист Левко Лук'яненко і літератор Юрій Бадзьо.

Дружина Ю. Бадзя звернулася до сенатської комісії прав людини Конґресу ЗСА та до Асоціяції американських правників з такою заявою:

„У науковому трактаті, 'Право жити', за який мого чоловіка Юрія Бадзя було засуджено майже 10 років тому, він піддав гострій політичній критиці теорію і практику КПСС, суспільний лад СССР в цілому. Але ця критика не виходила за рамки конституційних статтей про політичні свободи в Совєтському Союзі, навіть у їх брежнєвському тлумаченні. Бо велася послідовно, з позицій демократичного соціялізму. Конструктивна суспільно-політична програма Ю. Бадзя в цій праці, проголошена ним понад 15 років тому, містить основні ідеї горбачовської перебудови І сьогодні Юрій Бадзьо із якутського заслання активно обстоює ідеї народного самоврядування, переходу влади від КПСС до рад народних депутатів, поєднання політичної демократії із виробничою, ідею національно-політичного суверенітету союзних республік у складі союзної федерації тощо. А крім того, продовжує боротьбу за свою громадянську реґабілітацію. Адже суд над Бадзьом 1979 року був чистісіньким зразком словоблуддя. Бо навіть за логікою совєтських законів, за логікою ганебних статтей совєтського карного кодексу про „антисовєтську пропаганду' Юрій Бадзьо не здійснив протиправних дій.

Але й сьогодні, на третьому році перебудови, усі апеляції Бадзя до партійно-державної влади та до нових громадських організацій, зокрема, до комісії Ф. Бурлацького з прав людини натикаються на таку саму глуху стіну, як і в брежнєвський період.

У відповідь — або повне мовчання, або бюрократична відписка. Та, як видно зі заяви Е. Шеварднадзе, стіна влади не зовсім глуха. Вона добре чує сьогоднішній голос Юрідя Бадзя, і такий голос у перебудовному хорі їй, очевидно, непотрібний. Проголошуючи створення правової держави, адміністрація Ґорбачова у ставленні до українського в'язня сумління демонструє сталінсько-брежнєвський зразок сваволі. Адже і побіжного ознайомлення з вироком у судовій справі Ю. Бадзя достатньо, щоб переконатися: це — документ примітив

(Закінчення на стор. 3)

Демократи посуджують Дж. Буша в расизмі

Ню Йорк. — Минулої неділі кандидат на віцепрезидента сенатор Ллойд Бентсен і негритянський проповідник Джессі Джексон обвинуватили президентську кампанію республіканця Джорджа Буша в расизмі. Кандидат демократів на президента Майкл Дукакіс в той день ні словом не проговорився про расизм, але Джан Сассо, заступник менеджера кампанії Дукакіса, сказав журналістам, що його бос „погоджується з Бентсеном".

В ту ж неділю пресовий секретар кампанії Буша Марк Ґудін назвав обвинувачення „сміхотворними", а вже у понеділок сам Джордж Буш категорично відкинув їх, заявивши: „Демократи, мабуть не мають більше способів провадити боротьбу, якщо вони вдаються до подібних обвинувачень".

Все почалося з ранішньої пресової конференції у Бостоні, де перед журналістами в оточенні негритянських лідерів виступив Джессі Джексон. Він сказав: „Надійшло багато неприємних сигналів з їх (тобто республіканців. — Ред.) виборчої кампанії. Мета цих сигналів — посіяти страх серед білих виборців".

Як приклад таких „сиґналів" Джексон назвав два. Перший — випадок з вбивцею Віллі Гортоном. Відбуваючи термін ув'язнення в одній з тюрем Массачусетсу, він був відпущений на суботу і неділю. Під час такої відпустки В. Гортон зґвалтував у Мериленді жінку. Гортон — негр, зґвалтована — біла. На думку Джексона, Дж. Буш штучно роздув шум навколо цієї справи, щоб поставити білих проти чорних.

Другий „сигнал", згаданий Джексоном, прямо зв'язаний з першим. В одній з передвиборчих реклям республіканців, спрямованих проти Дукакіса, кампанія Буша нагадує американцям про массачусетський закон, який дозволяє злочинцям розгулювати на свободі у суботи і неділі. У реклямі наводиться кількість ув'язнених, відпущених і тих, які не вернулися у в'язницю. На думку Джексона, в цій реклямі „переважають негри і еспаномовні громадяни".

Через кілька годин після пресової конференції Джексона, сенатора Бентсена запитали, чи є „расистські елементи у "справі Гортона', на яку покликається кампанія Буша".

„Я думаю, що такі елементи є", — відповів кандидат демократів на віцепрезидента.

Виступи Джексона і Бентсена послужили своєрідним сиґналом для багатьох діячів Демократичної партії, особливо у південних стейтах. То один з них, то другий, то третій почали обвинувачувати кампанію республіканців у розпалюванні расизму. „Без сумніву елементи расизму є", — заявив Джо Рід, один з лідерів демократів Алабами.

На думку багатьох політичних коментаторів, табір демократів заговорив про „расизм", щоб якось підірвати ледве тліючу кампанію Дукакіса. Невідомо, чи може ця тема допомогти Дукакісові і Бентсенові перемогти у виборах.

ПОЛЬЩА БАЖАЄ ВСТАНОВИТИ ДИПЛОМАТИЧНІ ЗВ'ЯЗКИ З ВАТИКАНОМ

Варшава, Польща. — Польський комуністичний уряд прем'єр-міністра Мечислава Рачинського вислав на руки державного секретаря Ватикану кардинала Агостіно Касароли офіційну пропозицію встановити дипломатичні зв'язки з Варшавою у заміну за повну релігійну свободу для Римо-Католицької Церкви. Пропозиція уряду Польщі, яка мусіла бути спочатку одобрена Політбюром Польської Об'єднаної Робітничої (Комуністичної) Партії і особисто першим секретарем ген. Войцехом Ярузельським, викликала прихильні коментарі серед більшости польського єпископату. У Ватикані її (пропозицію) прийняли скептично, кажучи, що офіційні керівники, правдоподібно, зацікавлені у відновленні дипломатичних зв'язків з Ватиканом тільки тому, щоб зламати спротив внутрішньої опозиції. Вони воліють мати до діла з церковними чинниками, як, наприклад, з підпільною „Солідарністю", яка, у крайньому випадку, може навіть перетворитись у політичну силу, щоб мати змогу більш ефективно ставити опір комуністичній владі.

Польща була б першою комуністичною державою, якщо б Ватикан погодився на встановлення дипломатичних зв'язків хоч, як кажуть спостерігачі й аналітики церковних відносин, полегші для Церков і релігійних громад, помічаються також в Мадярщині, Болгарії, Чехо-Словаччині, а навіть в самому Совєтському Союзі.

Після багатьох років змагання з комуністичними режимами за права Церков, Ватикан знайшовся тепер у характері залежного чинника від якого у великій мірі залежить чи співпраця Католицької Церкви з комуністичним світом піде крок далі, чи залишиться на давній плятформі засуду атеїстичних держав, а в крайній мірі стислої невтральности, — кажуть деякі аналітики і добре поінформовані особи про ватиканську політику. Папа Іван Павло II, який у цьому відношенні продовжував дотепер традиційну ватиканську політику, має до вибору: визнати східньоевропейський світ, як свого партнера і тим самим допомогти тим церковним силам, які намагаються максимально використасти лібералізацію комуністичних режимів, або, домагаючись повної свободи для Церков, затримати престиж і давню політичну неуступаючу лінію. Ватиканські відповідальні особи свідомі того, що зміну Ватикану у тому відношенні зручно використає для своєї внутрішньої і зовнішньої пропаганди Москва, а зокрема її теперішній керівник Міхаїл Ґорбачов, від якого, правдоподібно, і вийшла ця „мирна" ініціятива нав'язування дипломатичних зв'язків з Ватиканом.

Існує можливість символічної концесії, — кажуть деякі спостерігачі, якою не будуть вдоволені комуністичні держави і обмеження дії Церков буде в такому випадку продовжуватись. Виглядає, що комуністичний східній бльок виставив Польщу першою на таку спробу, враховуючи існування там сильної Римо-Католицької Церкви, примас якої кардинал Юзеф Ґлемп не зайняв ще до цієї справи свого становища.

Згадують про І. Макара в офіційному повідомленні Гельсінкської комісії

Вашінгтон. — В офіційному обіжнику „Сі-Ес-Сі-Е Дайджест" за місяці серпень і вересень 1988 року, що його видає Комісія безпеки і співробітництва в Европі (вашінгтонське видання), згадують також про українського правозахисника, оборонця національних і людських прав Івана Макара, 30-літнього активіста, провідного діяча Демократичного фронту для підтримки перебудови, якого заарештувало КҐБ 4-го серпня ц.р., день перед заплянованими сходинами групи.

Львівська прокуратура обвинуватила І. Макара, як інформує згадане видання, у зорганізуванні кількох публічних зібрань літом цього року у Львові, які притягали широкі маси українського громадянства. На одному такому зібранні було 60,000 осіб і це стало приводом до розгорнення ширших акцій КҐБ проти відомих правозахисників. Макара обвинуватили за статтею 187-3 Кримінального кодексу Української ССР за „організацію і групову активність, яка порушує лад і порядок".

На протязі останніх місяців влада, а головно КҐБ і її спеціяльні частини, були особливо активні у поборюванні українських активістів у зв'язку із зростаючими неспокоями в Україні і збільшенням числа нелегальних зібрань з багатотисячною участю львів'ян.

ЗМІНИ В РАДІОПРОГРАМІ

Дітройт. — Кирило Цепенда, керівник радіопрограми „Гомін України" повідомляє про зміну у переданні програми. Радіопрограма передається тепер у кожний вівторок від год. 4-ої до 5-ої по полудні і від год. 7-ої до 8-ої вечора на хвилях 1090 AM з радіостанції WCAR в Лівонії, Миш.

ВИСТАВКА В ЧИКАҐО

Чикаго. — Тут в днях 4, 5 і 6-го листопада ц.р., у приміщеннях Інституту Модерного Мистецтва, 2320 В. Чикаго аве., заходами Об'єднання Колишніх Вояків-Українців відбудеться велика виставки військових орденів, відзначень, зброї та одностроїв. Відкриття виставки, в пам'ять 70-річчя Листопадового Зриву і 75-річчя Українських Січових Стрільців, відбудеться в п'ятницю, 4-го листопада, о год. 7:30 вечора. Про роковини говоритиме мґр Орест Городиський.

НТШ приділило чотири стипендії

Ню Йорк. (НТШ). — На засіданні Управи НТШ, яке відбулося в суботу, 15-го жовтня ц.р., признано три стипендії для студентів православної теології та одну стипендію для студента права.

З фонду д-ра Миколи Шпитка та його дружини Ірини утворено для вшанування пам'яти покійного Архиєпископа О. Іванюка, признано дві стипендії по 1,000 долярів і одну 500 долярів. Тисячну стипендію отримав мґр Маріюс Цибульський, який закінчив студії в університеті в Люблині, де здобув ступінь маґістра філології сумма кум лявде й згодом студіював православну теологію у Варшаві та Голі Кросс коледжі в Бруклайні, Масс., де придбав другий диплом маґістра з православної теології з найвищим відзначенням. Недавно був прийнятий на факультет православної теології у Фордгамському університеті в Бронксі, Н. Й. на студії для здобуття докторату. В часі студій в Америці М. Цибульський брав участь у громадському та церковному житті громади в Бостоні й виконував обов'язки дяка.

Другу стипендію в сумі 1,000 дол. отримав диякон Тарас Удод з Вінніпеґу Ман., де він закінчив Манітобський університет й отримав ступінь бакаляврa в ділянці українознавства, а згодом закінчив студії в Колеґії св. Андрія. В часі студій стипендист брав живу участь у громадському і церковному житті, зокрема довший час, як дяк, а згодом як диякон Української Православної Церкви. З новим академічним роком буде продовжувати теологічні студії в Семінарії св. Володимира в Ню Йорку.

Третю стипендію в сумі 500 дол. отримав студент Свято-Софійської Української Православної Духовної Семінарії у Бавнд Бруку, Богдан Марущак, який там продовжуватиме теологічні студії.

Стипендію для студій права у висоті 1,000 дол. отримав студент другого року права в Сітон Голл університеті, Юрій Стасюк. Закінчивши школу св. Юра в Ню Йорку та студії політичної економії в Нюйоркському університеті, він розпочав студії права й оце перейшов на третій рік студій. Пластун, член студентських організацій, він бере живу участь у громадському житті, зокрема в Комітеті Оборони Політичних В'язнів. Стипендію призначено з постійного стипендійого фонду, утвореного д-ром Климентієм Рогозинським та його дружиною Стефанією для вшанування батька С. Рогозинської, колишнього судді і адвоката Юрія Срібного.

Названі фонди є тривалими. Стипендії виплачуються з відсотків не порушуючи основи фондів, які зберігатимуть пам'ять фундаторів у ближчій і дальшій майбутності.

„Ті останки, що не зуміли вмерти"

Григорій і Людмила Герчаки після приїзду до Канади.

Джерзі Сити, Н.Дж. (О. Кузьмович). — До таких останків, що „не зуміли вмерти" належить саме Григорій Герчак, якому присвятив свій вірш — його друг Євген Сверстюк (див. ст. 2).

Він, один з тих дуже нечисленних, що присуджений на смерть, за участь в українському підпіллі, сім довгих місяців чекав на присуд розстрілом, остаточно просидів 25 років у совєтських тюрмах і таборах, а тепер вкінці опинився у вільному світі.

У соняшну осінню неділю ми зустрічаємося вперше з ним та його дружиною Людмилою на канадській землі, яка від липня ц.р. пригорнула до себе і цю нову українську родину та дала їй почуття повної свободи.

Г. Герчак скупий на слова і ми більше довідуємося про його важку долю від його дружини.

Людмила — довголітня подруга „нашої" Надійки Світличної, якій ця остання передала свою працю бібліотекарки, коли сама опинилася у тюрмі. Людмила також дивним збігом обставин є хресною мамою Раїси Мороз, до якої у Вінніпеґ вже їздив на відвідини Григорій.

Подружжя Герчаків старалося про виїзд на Захід ще від 1980 року, але щойно цього року завдяки приватному запрошенню їм вдалося приїхати до Канади враз із двома синами Людмили, яким 16 і 18 років. Доля тих молодих хлопців — це велика журба Людмили, яка не розвіялася із приїздом до Канади, тільки що тут вона з інших причин, як була в Україні.

Але героєм нашої розмови є Г. Герчак і ми хочемо таки найбільше знати про його долю.

Довідуємося, що він 18-літнім хлопцем був у збройному українському підпіллі в Західній Україні і там його захопило НКВД. Відбувся процес, у висліді якого Г. Герчака в 1953 році присуджено на кару смерти. Однак смерть Сталіна викликала загальне замішання і наш молодий підпільник просидів довгих сім місяців, чекаючи з дня на день на розстріл. Вкінці замінено кару смерти на 25 років тюрми і карних таборів і так він просидів до 12-го лютого 1977 року.

Ми з подивом дивимося на молодечу постать сьогодні 57-літньої людини і питаємося, що дало йому силу і витривалість видержати ці довгі роки, а він скромно відповідає, що його спортова заправа. А було що видержувати у тих різних але однаково важких, місцях знущань у Воркуті, на Сибірі, Мордовії на Уралі, а вкінці у горезвісному таборі, який для кожного україн

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

ТЕПЕРІШНІЙ УРЯД ЧІЛЕ подався до димісії, щоб таким способом дати свободу вибору і зформування нового кабінету президентові Авґусто Піночетові, який, не зважаючи на вислід плебісциту в його некористь, залишився далі на своєму пості, аж до парляментарних виборів, заповіджених на осінь 1989 року. Секретар чілійського кабінету Орляндо Поблете заявив, що президент може оформити цілком новий кабінет, або погодитися з пропозиціями опозиційних партій і проголосити нові президентські вибори у скорішому реченці. Згідно з новоприйнятою конституцією, перехід до демократичної системи повинен розпочатися аж в 1991 році, але й цю проблему можна б позитивно розв'язати.

„Я НЕ ШПИГУН І НЕ ПОЛКОВНИК КҐБ", — заявив кореспондентам в Австралі совєтський „дипломат" Валерій Земсков, намагаючись відкинути і заперечити інформації в пресі, що він вже на протязі років працює для КҐБ під прикриттям секретаря совєтської амбасади в Канбері. Виправдуючись, Земсков підкреслював, що, мовляв, дипломати дуже часто попадають під обстріл засобів масової інформації. Як відомо, деякі австралійські газети написали, що Земсков є подвійним агентом, працює на дві руки, але в дійсності він є полковником КҐБ. Першим шпигунську справу совєтського дипломата розкрив журнал „Рідерс Дайджест", (австралійське видання), а зглядно редактор цього видання Джан Баррон, який вже не раз викривав совєтські шпигунські афери на Заході. Земсков, згідно з опінією центральної розвідчої аґенції ЗСА, належить до „спеціяльної резерви КҐБ", про наявність і працю якої знають тільки небагато кремлівських керівників. Деякі політичні партії Австралії домагаються „видворення" Земскова і кажуть, що його дальше перебування в країні може становити поважну загрозу для Австралії.

ПОЛІТБЮРО МАДЯРСЬКОЇ комуністичної партії гостро виступило проти політичного плюралізму і головно проти допущення інших, крім комуністичної, партій до виборів. Тоді, на думку члена Політбюра Яноша Береша, розпічнеться боротьба за владу, яка, чого доброго, може причинитись до повторення подій з 1956 року, тобто до заколотів і революційних зривів. Значить комуністи в сателітних країнах бояться політичної конкуренції, знаючи, що народи під совєтським впливом поставили б їх поза рамки політичного життя, якщо мали б таку можливість, кажуть політичні спостерігачі.

ПРЕДСТАВНИК ФРАНЦІЇ заявив на форумі Генеральої Асамблеї ООН, що його країна плянує скликати незабаром міжнародну конференцію для обміркування справи хемічної і біологічної зброї та домагатиметься заборони цієї зброї. Як відомо, міністер закордонних справ СССР Едуард А. Шеварднадзе, відвідуючи недавно Францію, запевнив президента Франсуа Міттерана, що Совєтський Союз підтримуватиме заходи французького уряду. Така конференція правдоподібно відбудеться в Парижі від 7-го до 11-го січня наступного року.

ГАЗЕТА „ПРАВДА", ОРГАН ЦК КПСС, повідомила у числі з 20-го жовтня, що Рада Міністрів СССР зняла обмеження на передплати для багатьох головних видань. З огляду на хронічний брак паперу, в СССР, деякі газети і журнали друкувалися досі тільки в обмеженому числі і передплати приймалися тільки у визначеному видавництвами реченці. Тепер читачі можуть замовляти коли хочуть і скільки хочуть. Закордонні спостерігачі все одно скептично оцінюють рішення Ради Міністрів тому, що коли забракне паперу то видавництва повенуться до старої практики.

В АМЕРИЦІ

У НЮ ЙОРКУ В ПОНЕДІЛОК, 24-го жовтня ц.р., завалився шестиповерховий будинок, в якому загинув його власник та біля 12-ти осіб були важко поранені, не включаючи двох пожежників та інших рятувальників. Тому, що будинок, про який мова, знаходиться в центрі Мангеттену, ця катастрофа спричинила великий хаос у автовому, вуличному і поїздовому русі. Точних причин цієї аварії поліція покищо не змогла встановити, але підозрівають, що робітники, які працювали біля будинку могли нарушити фундаменти і це спричинило крах.

В РОЗМОВІ З КОРЕСПОНДЕНТАМИ віцепрезидент Джордж Буш, на запит про расистські забарвлення в його виборчій кампанії, відповів, що „немає жадного расизму", а таке обвинувачення зі сторони демократів є віддзекраленням їхньої розпачливости". Виборці в загальному починають чим раз частіше висловлювати свої невдоволення зі способу ведення виборчої кампанії обидвома сторонами. Знавці виборчих кампаній твердять, що саме через такі взаємні наклепи тільки 40 відсотків управнених до голосування піде голосувати цього року.

РЕЧНИКИ УРЯДУ президента Роналда Реґена заявили, що ЗСА не дасть цим разом допомоги потерпілим від ґураґану в Нікараґуа, бо не довіряє теперішньому урядові сандіністів, що ця допомога піде на користь потребуючим. Пресовий секретар президента Роналда Реґена Марлін Фіцвотер сказав, що президент Нікараґуа Даніель Ортеґа „хоче використати нещастя ґураґану, як ще один пропаґандивний засіб проти контрас".

У ПОНЕДІЛОК, 24-ГО жовтня ц.р., до пристані Сан Дієго в Каліфорнії, повенувся зі своєї служби американський військовий корабель „Вінсенс", який 3-го липня ц.р., виконуючи службу у Перській затоці, зістрілив іранського пасажирського літака, в якому загинуло 290 осіб. Капітана і залогу корабля привітали гучні звуки оркестри морської фльоти, рідні, приятелі та численні кореспонденти засобів масової інформації. В загальному прибувші стверджували свій жаль за втраченим людським життям, але заявляли, включно з капітаном, що поступили правильно в цих умовинах.

У ВАШІНҐТОНІ ПРЕЗИДЕНТ Роналд Реґен почав переглядати 120 законопроєктів, які йому до підпису залишив Конґрес ЗСА перед своїм розв'язанням. Він вже підписав 11 з цих законопроєктів, між ними про закриття перестарілих військових баз. „На деякі із законопроєктів буде поставлене вето", — заявив пресовий секретар Марлін Фицвотер, але не сказав на які саме.

ДЕПАРТАМЕНТ СКАРБУ у своєму економічному звіті подає, що Тайван і Південна Корея маніпулювали своїми грошовими валютами, щоби підсилити експорт своїх виробів до ЗСА і в цей спосіб загрожували зменшенню американського торговельного дефіциту. Базуючи свої обвинувачення на дворічних дослідах, речник департаменту заявиви, що розпічнуть негайно переговори з обидвома країнами, щоби припинити таку маніпуляцію, котра в результаті робить їхні грошові валюти багато дешевшими у порівнянні з американським доляром і тим самим їхні вироби стають більше приманливими.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Однопартійний Конґрес

На XIII Конґресі Українців Америки, підготова до того конґресу і ведення його довели до того, що всі делеґати, які не належали до Визвольного фронту, вийшли із залі. Проголошена після того світлина показувала наполовину порожню залю. Ті, що вийшли, відтак заснували окрему організацію — Українську Американську Координаційну Раду. На Світовому Конґресі Вільних Українців у Торонто в 1983 році УАКРада старалася за визнання її, як другої громадської централі українців в ЗСА. З затяжної палкої дискусії над тим внеском виходило, що більшість голосуватиме „за". Але перед голосуванням президент УККА Ігнат Білинський заявив з естради, що УККА не має нічого проти тієї другої централі. Тоді д-р Іван Флис, президент УАКРади заявив, що він готов „завтра" сісти за стіл і переговорити про привернення організаційної єдности в українській американській громаді. Обидва громадяни подали один одному руку і кругло однотисячна авдиторія зчинили їм овацію.

По нинішній день, після п'яти років розмов, переговори не довели до успіху. Поруч із УККА і УАКРадою постала Конференція Безсторонніх Організацій — це ті установи й організації, які охоплюють різнопартійних чоловіків і жінок, які не хочуть, приступивши до однієї з вищеназваних двох централь, внести фермент на власний ґрунт. Представники УАКРади пропонували, щоби найближчий Конґрес скликати вже об'єднано. УККА, який насправді складався виключно з членства Визвольного Фронту, не погодився і в 1984 році відбувся однопартійний XIV Конґрес. Недавно повторилася та сама історія: 16-го — 18-го вересня ц. р. відбувся у Вашінґтоні XV Конґрес Українців Америки, знову однопартійний, з вибором керівних органів знову же тільки з середовища Визвольного Фронту. Здавалося, що цей рік 1000-річчя християнства в Україні доведе до здійснення молитви „Боже, нам єдність подай". Нема знову єдности і є дві централі.

На тому XV Конґресі переобраний на президента УККА Ігнат Білинський запевняв, що переговори про з'єднання двох централь будуть продовжуватися та, що „є надія", що вони закінчаться успіхом.

Коли читати широкий і докладний звіт про XV Конґрес у Філядельфійській „Америці" та зокрема тамошній коментар „Роздуми про XV Конґрес УККА", то видно, що всі учасники цього конґресу надзвичайно вдоволені. У заголовку тамошнього звіту кажеться „XV Конґрес Українців Америки закликає поєднати всі громадські сили в системі УККА". Але нема ні слова про те, як має виглядати те поєднання. В усіх кількарічних нарадах між УККА і УАКРадою завжди представники УККА виразно змагали до того, щоби в майбутній об'єднаній централі під назвою УККА члени Визвольного Фронту мали більшість. СКВУ дав згоду на дві централі і переобраний президент УККА дав на це свою згоду. Дві централі на базі рівний з рівним, хоч число установ і організацій, які вийшли з XIII Конґресу своїм членством куди-куди перевищує число членства Визвольного Фронту з усіма його прибудівками. У згаданих „Роздумах" на сторінках „Америки" прославлялось чикаґську щадницю „Певність", що вона дала 25,000 дол. на УККА. Це добра пригадка всім членським організаціям і окремим громадянам, які належить до УАКРади: поки нема з'днання і поки існують дві централі, УАКРада потребує на свою діяльність фондів, бо без них нічого вдіяти не можна. Давно вже говорилося і писалося, щоби не дублювати тієї самої роботи, щоби зосередити фонди і людську працю в одній установі, і цей принцип важливий далі, але покищо нема від УККА ніяких доказів, що правильний є оптимізм переобраного президента УККА, що вдасться перевести консолідацію формально і по суті.

У звідомленні „Америки" є одна інформація, яка вимагає спростування. Сказано, що УАКРада не вплачує зобов'язану половину членських внесків Америки до СКВУ. Це не відповідає правді. Непорозуміння в тому, що касир СКВУ подає загально, що українські організації у ЗСА завинили стільки-то членського внеску, не подаючи розподілу між УККА та УАКРадою. Ми знаємо, що УАКРада заплатила всі свої внески, а незаплачена різниця паде на зобов'язання УККА.

У згаданий „Роздумах" говориться вже про XVI Конґрес. Але промовчується, що він повинен бути вже на базі з'єднання, яке може статися тільки без амбіцій Визвольного Фронту накидати свою волю всім членам УККА, які є самостійними установами й організаціями із своїми власними статутами. Однопартійний XV Конґрес і однопартійний УКАА не репрезентують всієї української громади в ЗСА.

Степан Женецький

ЧИ НОВА „ВЕСНА НАРОДІВ" У СХІДНІЙ ЕВРОПІ?

I.

Політичні спостерігачі Заходу віщують, що „тепліший політичний клімат", який настав в останньому часі у Східній і Середній Европі, у країнах комуністичного бльоку, приніс з собою надії і сподівання для народів, які проживають під московською комуністичною диктатурою.

Такі надії і сподівання не нові: вони вже двічі в біжучому столітті доводили до вибуху світової війни. Був час, що коли московські комуністи були сильно закріпили після Другої світової війни свою владу в Східній Европі, то їхній проводир, Сталін, бундючно заявляв, що такі пересуди він викинув на смітник історії.

У наші часи, комуністичні проводирі діють навпаки: є всі познаки, що теперішній московський комуністичний головач Міхаїл Горбачов та інші комуністичні заправила самі причиняються своїми обіцянками реформ до поширення надій серед поневолених народів, які сподіваються використати їх для досягнення своїх національних цілей. Чи комуністичним проводирам удасться контролювати ці розбурхані ними самими сподівання поневолених народів — це велике питання. Деякі мислителі на Заході вважають, що ці розбурхані почуття народів не є ознакою надій на політичні полегші, але що це початок боротьби за їхнє національне визволення.

„Усі теперішні події в московській комуністичній тюрмі народів, висувають питання, коли і в якій формі, ці країни економічних і політичних недосконалостей, стануться місцями революції" — пише Збіґнєв Бжезінскі, знавець східньоевропейських відносин, колишній керівник Крайової безпеки Америки за президентури Картера, у статті, надрукованій в американській публікації „Справа волі", яка викликала велике зацікавлення у політичних колах „Не буде це невідповідним" — пише він далі — поставити історично вагоме питання, чи рік 1988 не зможе започаткувати 'нову весну народів' у (Східній) Европі, як це сталося в 1848 році?" Як відомо, в тому році почалися революції, проти абсолютистичних диктаторських режимів у Европі, які спричинилися до послаблення тих режимів та полегшення життя гноблених їхніх громадян, а вслід за тим, до повстання деяких незалежних держав поневолених народів.

Цього літа і осені, постають національні Народні Фронти в Естонії, Латвії і Литві, в країнах, які перед 50-ти роками загарбала комуністична Москва і включила до складу московської комуністичної тюрми народів, що скрилася під зловісними чотирьома буквами, СССР.

Про відносини в сучасній Україні згадує Джан Таґліябу у прецікавій статті п. з. „Відкрито покришку у Східній Европі" — під заголовком — „Булькотіння в кітлі національностей", що появилася у „Ню Йорк Таймсі" з 16-го жовтня ц. р. Він пише: „Нові національностеві спалахи доносяться щораз настирливіше із Західньої України, хоч ці почування не притягають належної уваги на Заході... Українські католики щораз голосніше домагаються урядового визнання їхньої забороненої Церкви; її представники зустрілися з посланцями Ватикану, які перебували в червні в Совєтському Союзі, де відзначували 1000-річчя Християнства... Письменники домагаються ширшого вживання української мови в школах і публікаціях... Появилися групи охорони довкілля (природи) із сильним національностевим забарвленням".

У комуністичній Мадярщині настав наїжений спокій у відносинах з комуністичною Румунією після великих демонстрацій, що там проходили весною цього року, у яких мадяри протестували проти намагання Букарешту знищити всі ці села, в яких від віків проживають мадяри.

Часописи і журнали в комуністичній Польщі відкрили нову тему, яка досі була заборонена Совєтським урядом, що на совєтській території проживає від одного до двох мільйонів поляків, які найшлися там після того, як Совєтський Союз окупував після Другої світової війни частину передвоєнної Польщі. (Тут треба справити помилкові твердження західніх авторів: після Другої світової війни СССР загарбала під польщі частину не корінної польської території, а українські, білоруські і литовські землі, що їх Польща після Першої світової війни окупувала, і включила їх до московської комуністичної імперії; а польських колоністів — зайдів з тих земель совєти переселили до Польщі. Отже сьогодні не може проживати в Совєтському Союзі мільйон, чи два мільйони поляків. — СЖ).

Словаки відроджують свою національну окремішність в релігійній віднові з національним забарвленням, яка раніше проявлялася в намаганні створення окремої від Чехії незалежної Словаччини.

Національностеві неспокої проявляються не тільки в комуністичних країнах, приналежних до Варшавського пакту, тобто в країнах, що опинилися під командою Москви. В останніх тижнях також у комуністичній Югославії — яка хоч не є під контролею Москви, — але має такі самі економічні і національностеві клопоти, що й Москва. Бундючні серби почали накидати свою контролю над іншими федеральними країнами, що входять до складу Югославського Союзу, але в яких живуть інші народи. Зокрема, сербські імперіялісти сильно натискають на федеративну країну Косово, де велику більшість населення творять албанці, мохммеданської віри, задушевним бажанням яких є злучитися із також комуністичною державою, Албанією, яка межує з країною Косово з півдня. Серби також хочуть верховодити в союзних країнах Монтенеґро і Войводина, в яких живуть інші народи, а серби творять меншість. (У країні Войводина проживає між 70 і 100.000 українців, переселених туди ще за Австрії з Галичини, Пряшівщини і Лемківщини).

У комуністичній Болгарії болгарські комуністи-шовіністи намагаються насильно болгаризувати меншину турків, які там проживають.

Продовження буде.

Ольга Кузьмович

ЧИ ОПЛАТИТЬСЯ „ШКІРА ЗА ВИПРАВУ?"

Останні тижні позначені у нашій спільноті оживленою організаційною діяльністю у кожній із наших численних організацій та товариств насувається питання кого делеґувати на V СКВУ, але при тому ще і питання хто буде фінансувати поїздку такого делеґата. Знаємо, що кожна організація крайового маштабу має право на трьох делеґатів, а міжкрайового — на п'ятьох, а всі вони хочуть мати вплив на вибір нового проводу і стараються виповнити свій континґент, щоб мовляв, „наші виграли".

У висліді, щоп'ять років збирається відносно поважна група людей, які приїжджають на місце зборів з усіх усюдів, де лише живуть українські громади у вільному світі. Цікаве, що у ніякому досі звіті, який був представлений на дотеперішніх конґресах вільних українців, не заторкнено справи скільки коштує громаду участь у СКВУ. Ми читаємо точнісінькі фінансові зіставлення і що поодинокі організації і крайові централі склали на Секретаріят СКВУ, ми без зацікавлення переходимо очами видатки на телефони, канцелярію, може зупинимося на рубриці „поїздки", як вона висока, але знайти у довгій колюмні видатків суми, що її видали делеґати на конґрес нам не доведеться. Воно і незгідне із прийнятими засадами звітування, бож це, що ми дістаємо до відома, торкається праці та фінансової політики проводу СКВУ і його клітин. Отож, про величезні суми грошей виданих на делеґатів ніколи голосно не говориться, бо немає на це місця.

Коли ми кинули оком на наші звідомлення перед п'яти роками із V СКВУ, то побачили, що на останньому конґресі було зареєстрованих 423 делеґати, а в попередніх конґресах цих делеґатів було ще більше.

Нам невідомо скільки приїде їх у листопаді 1983 року до Торонто, але правдоподібно буде їх знову чотири сотні — з цими чи іншими відхиленнями.

Майже кожний із них мусить приїхати чи прилетіти літаком, прожити п'ять днів у готелі, харчуватись, а вже таки кожний мусить заплатити реєстраційну оплату.

Навіть при дуже малому знанні рахунків, (бо сьогодні „думає" за вас рахувальна машина) можна обрахувати так „на око", що делеґати на V СКВУ видадуть за цих п'ять днів два мільйони долярів. Частина із цих грошей поменшить банкові конта поодиноких організацій, частина піде таки із кишень українських патріотів, які горді, що можуть бути учасниками такої історичної події, платитимуть самі, вважаючи це датком на українські цілі, дарма, що цей даток іде на прибуток власників готелю, ресторанів чи летунської лінії.

І тут насувається питання, що, крім морального піднесення на дусі і ще одних маніфестаційних звернень, здобудемо коштом таких видатків? Як зміниться на краще життя зорганізованої української спільноти у вільному світі? Чи звернено більшу увагу західнього політичного світу для нашої справи? Чи винесеться вкінці конструктивні, зобов'язуючі всіх пляни дії на найближче майбутнє? Чи буде ясно вирішено, які завдання має виконувати Секретаріят СКВУ, щоб усі без вийнятку українські організації та окремі громадяни бачили, що це справжній світовий провід вільних українців?

Ми добре знаємо, що досі пересічний член української спільноти покладав на свій провід великі надії і був беззастережно щедрий на його цілі. Ми знаємо, що не менші надії леліють про можливості цього проводу наші земляки в Україні. Але також знаємо що серед сьогоднішніх делеґатів на V СКВУ є вже велике число вишколених на Заході професіоналістів, які привикли до іншої системи праці, як в українських організаціях, і до інших висновків. Вони бажають бачити виразний мотив, чому саме вони повинні бути учасниками такого конґресу і які користі він принесе їм і цілій українській спільноті. Вони теж хотіли б бачити провід, що має чітко поставлені свої здорові та передусім реалістичні цілі, а не лише палкі слова, які забуваються в декілька днів після з'їзду і вони, підрахувавши витрати на таку імпрезу, ставлять питання: „Чи оплатиться шкіра за виправу?", коли висліди себе не оправдують.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Володимир Баран

Про вартісний мистецький журнал

„Нотатки з Мистецтва", ч. 27, 1987 р., 80 ст., видає Об'єднання Мистців Українців в Америці, Відділ у Філядельфії.

Єдиний український журнал мистецтва на терені Америки, не міг поминути мовчанкою століття з дня народження Олександра Архипенка. Журнал вшановує його стислою та речевою статтею д-р Безручко-Росс. Перебуваючи в Парижі з початком цього століття, Архипенко жив в оточенні ряду чолових мистців, у хвилинах народження нового стилю мистецтва, до якого також вніс певні оригінальні засоби, які ввійшли на все до мистецького словника та до мистецької техніки. Він виявив себе інноватором в конструкції різьби, уживаючи для створення однієї такі різні матеріяли, як скло, дерево, фарбу та метал. У стиль нового напряму, яким під ту пору був кубізм, він вніс стільки оригінального і своєрідного, що з повним оправданням міг заявити, що „основою мого мистецтва є чиста духовість і воно випливає з універсального закону творчости, збагаченого досвідом".

Стаття Володимира Жили про поліхромію собору Св. Покрови в Мюнхені, кисти Святослава Гординського — це детальний опис іконостасу та ряду релігійних і історичних сцен, які прикрашують стіни церкви. Прямуючи до історичної точности, в його двох картинах „Київська Митрополія" та „Галицька Митрополія", на 41-ну постать, 30 з них — це автентичні портрети церковних достойників.

Володимир Попович подає багато подробиць про мисткиню Софію Зарицьку-Омельченко, яка проживала в Парижі та загинула трагічно, згорівши в 1972 році. Це малярка різних психологічних настроїв, для якої менш важливим був рисунок. Ілюстраціями тих душевних настроїв були жіночі постаті, в більшості двовимірні. Не малювала мисткиня краєвидів, хіба дещо уявних квітів, у чому послідовність її настанови малювати свій внутрішній світ, на тлі зовнішніх явищ.

Не поминаючи молодого покоління, стаття В. Ладижинського обговорює скульптурну творчість Анни Фаріон. Це одна з нечисленних мисткинь — жінок наростаючого покоління, яка працює в скульптурі. Символіку своїх задумів виявляє жіночими постатями, одні з них цілковито викінчені, інші лише частинно випрацювані, якби схоплені в хвилині наростання. Показана скульптура „Сон", — це втілення непорушного спокою та пливкости жіночого тіла. Автор статті оцінює її як талановиту різьбарку, від якої належить очікувати дальших вартісних творів.

У цьому числі бачимо також скульптуру Христини Кишакевич-Качалуби. Лице її батька старанно випрацюване, видний характер зосередженої та серйозної людини. Скульптура Оксани Нарожняк із Бразилії — це надмірно видовжена постать жінки, будова голови якої з особливо видовженою щокою, вказувати може на негритянське походження моделю.

У жалобній хроніці — короткий спомин про Андрія Дарагана, творця пам'ятника Тараса Шевченка в Вінніпезі, померлого в 1987 році та Василя Хмелюка, померлого в 1986 році, який разом з Грищенком та Андрієнко-Нечитайлом входив у склад трійці найкращих українських малярів, у Парижі.

Мистецька хроніка обхоплює короткі повідомлення про 79 відбутих виставок та відчитів на мистецькі теми.

Журнал прикрашують 22-ві кольорові репродукції, що відзначаються свіжістю та вірністю своїх оригіналів. Ряд чорно-білих репродукцій доповнює ілюстративний матеріял цього числа.

Дещо невідрадним залишається факт, що попит нашої громади на цей єдиний журнал мистецтва не побільшився від літ, що не дозволяє видавництву піднести тираж.

Є. Сверстюк

Г. ГЕРЧАКОВІ

Зустрілися ми з вами
В снігах АРХІПЕЛАҐУ
Ви вже без скорострілів,
Я — без пера і шпаги.

По-різному і різну
Чашу терпінь і болю
Ми пронесли із вами
За Україну й волю.

Колись ви, як леґенда,
Яку у нас украли,
Вже дуже чисто й страшно
Жили ви і вмирали.

За вами в чорнім танку
Носився вітер смерті,
І ось ви — ті останки,
Що не зуміли вмерти.

Згасали ваші ватри,
А в мене навіть цвіли,
Та було, я вам заздрив
За ясність кроку й цілі.

В заметах літ без ліку
Ми, втомлені і сиві,
Все ж вдячні злому віку
За дар — духовні сили.

За той високий вівтар,
За те, що він палає,
За вічно юний вітер
Над виснаженим краєм.

За тими, що так звично
Життям животворили
Пливе леґенда вічна,
Де води їхні сплили.

Степан Радіон

ЮВІЛЕЙ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ТРУДІВНИКА

(До 70-ліття і 50-ліття педагогічної, культурно-освітньої й громадсько-політичної діяльности професора емерита д-ра Миколи Степаненка)

I.

Звичайно, в 70 літ життя людина часто лине думками в пройдений минулий шлях. В одних людей той час і шлях не позначається чимось таким, щоб варта було уваги інших. А в інших — це буває ланцюг більших і значніших творчих досягнень у царині духа. До таких, на наш погляд, належить і професор-емерит д-р Микола Степаненко.

Народився наш ювілят у грудні 1918 року. Якщо пригадати собі, що початок двадцятих років був позначений повоєнною й пореволюційною руїною господарського та родинного життя, большевицьким терором і голодом, то можна ствердити, що у нашого ювілята — в багатьох сотень тисяч його однолітків — дитинства насправді не було. Наступило невелике просвітлення в часи Нової економічної політики, коли ювілят пішов до початкової школи і коли доторкнувся до живодайних джерел національного відродження, культивованого справжніми народними вчителями, що були безсумнівно зв'язаними із Спілкою Визволення України й Спілкою Української Молоді.

Не було в нього також і світлих юнацьких днів, бо після насильницької колективізації й безоглядного „викорчування" національних і релігійних первнів нашого народу прийшов всезницуючий „вожль-голод" і розгнузданий комуно-московський терор.

Треба було швидко й дуже часто без спокійної вікової послідовности виростати в злиднях, у стражданнях і в праці, втікаючи і пристосовуючись до постійно змінних і незвичайних обставин. **За таких умов шістнадцятилітній Микола „виповнив" програму середньої освіти й двадцятилітнім закінчив Державний Педагогічний Інститут.** П'ятдесят років тому формально розпочалося типове страдницько-творче життя народного учителя й культурного діяча з постійним стремлінням до висот духа, до жертовного служіння ідеалам Шевченка-Франка-Лесі Українки, до щоденного виконання франківського обов'язку і приречення: „панщиною всього життя відробити ті шеляги, які видала селянська рука на те, щоб я міг видряпатися на висоту, де видно світло, де пахне воля, де яснiють вселюдські ідеали".

Три роки (1938-1941) працював викладачем мови й літератури в старших клясах десятиліток і в професійних середніх школах — технікума (музична школа, театральна студія, технікум механізації сільського господарства, педагогічна школа).

Червоно-брунатна комуно-фашистська війна 1941-1945 років спопелила рідні землі, затоптала життєві і творчі сили народу, знекровила його, привалила румовищами джерела культури й гостинці прогресу, але відкрила просмики у вільний світ, де було „видно світло", і де „ясніли вселюдські ідеали"...

По воєнних лихоліттях і скитальщині в Німеччині виемігрував Микола до Америки де, як і його попередники — прототипи з творів великого земляка-гуманіста Володимира Короленка, тяжко працював „без язика" і наполегливо вчився в університетах, щоб стати співробітником засобів масової інформації (етнічна преса й радіомовлення), потім — викладачем української мови спочатку для військовиків американських збройних сил, а ще пізніше — професором університетів.

Тільки ж для цього треба було знову сідати за студентську лавку і братися до науково-дослідної праці, що була завжди недосяжною мрією у поневоленій батьківщині: через політичну „неблагонадійність" не одержав диплома з відзначенням після закінчення інституту й не потрапив до аспірантури, а до.., провінційної, закиненої серед степів і лісів за двадцять миль від залізниці, середньої школи. **Зате ясні й перспективні обрії відкрилися в країні необмежених можливостей — З'єднаних Стейтах Америки:** студії із стипендією в Колюмбійському університеті, студії з викладами в Сиракюзькому університеті, де в 1963 році одержав звання маґістра; студії в Нюйоркському університеті, що їх закінчив докторатом філософії у 1970 році.

Працюючи над цим докторатом, викладав у Ратґерському університеті й у столичному — Джордж Вашінґтонському. Одержавши докторат, дістав запевнену постійну й престижеву посаду керівника широко розгалуженої програми (від початкових і до фахових курсів) російської та української мови, літератури, цивілізації й культури в Центрально-Мишиґенському університеті, де з великими успіхами й признаннями пропрацював понад десять років і де одержав тяжкою працею заслужене звання професора-емерита (університетські власті спеціяльно для нього й для наступних кандидатів змінили приписи про присвоєння цього звання не після 15, як було раніше, а після 10 років).

Побіч основної праці викладав на протязі літніх семестрів у Нортвестерн (курси підвищення кваліфікації учителів-славістів з середніх шкіл ЗСА), у Нюйоркському та інших університетах.

Від 1973 року став професором-гостем, потім — надзвичайним професором, а відтак — звичайним професором Українського Вільного Університету і Українського Технічно-Господарського Інституту — УТГІ в Мюнхені, в яких під його керівництвом працювали над науковими дисертаціями майбутні україністи — маґістри й доктори.

У 1978 році під час сабатикальної відпустки професор Микола Степаненко включився в початкову фазу встановлення Катедри Українознавства в Австралії. Тричі побував у Австралії, викладаючи історію української літератури для майбутніх студентів Катедри й для зацікавлених учителів українознавчої шкільної системи та керуючи семінарами й симпозіюмами при австралійських університетах: Мекворі (НПВалія), Сідней, Монаш (Мелбурн), Фліндер (Мелбурн), Аделяїда, Національний (Канберра).

Продовження буде.

Святкування 1000-ліття в Акроні

У церкві Святого Духа в Акроні під час святкувань Тисячоліття Хрищення України.

Спільними зусиллями і жертвенністю парохій Св. Духа в Акроні і св. Миколая в Кентоні, Огайо, та у співпраці їхнього пароха о. Володимира Волощука з ювілейним Комітетом під проводом д-ра Володимира Шкільника відбулися в Акроні в неділю, 25-го вересня, урочисті святкування 1000-ліття. Святкування почалися в церкві Св. Духа процесією та Понтифікальною Літургією, відправленою Владикою Робертом у сослуженні 17-ох українських та чужинецьких священиків. Співав хор 1000-ліття з Парми, Огайо, під орудою Євгена О. Садовського. Після Служби Божої посвячено пропам'ятний камінь під церквою Св. Духа. Безпосередньо по тім в Ґай'с Парті Сентер недалеко церкви відбулася мистецька програма з бенкетом. Понад 300 осіб заповнили бенкетову залю. Офіційними гостями були: місцевий конгресмен Там Соєр, мейори Акрону і Кентону, президент міської Ради Акрону та директор Беттер Бизнес Бюро.

Програму відкрив привітом голова ювілейного Комітету д-р Шкільник та передав ведення програми майстрові церемонії Вікторові Влашинові. Після молитви американський та український гимни відспівав у співучасті всіх присутніх баритон Зенон Мягкий. Майстер церемонії попросив до слова конгресмена Т. Соєра, який привітав зібраних і вручив спільну резолюцію Сенату і Конгресу. Мистецьку частину розпочав хор 1000-ліття під батутою маестра Садовського та відспівав „Почуй же, Господи" І. Лаврівського, „Через поле" Д. Котка з дуже добрим сольо Зірки Шокалюк та два твори Д. Бортнянського — „Восхвалю імя Бога" та „Тебе Бога хвалимо". Після хору виступив оперний співак з Ню Йорку баритон Ігор Кравців-Даріян з таким репертуаром: „Владико неба і землі" С. Гулака-Артемовського, „Андрію, брате мій" з опери М. Лисенка „Тарас Бульба", „Чаша недолі" з опери Дж. Верді „Сила призначення", „О слово рідне" О. Бобикевича і „Дивлюсь я на небо" В. Заремби. Солістові акомпаньювала Дозя Кріслата з Клівленду. Слідувала вечеря, після якої майстер церемонії представив гостей та попросив до слова решту офіційних представників. Дуже теплим словом вітали зібраних мейори Акрону і Кентону та передали проклямації. Довшою промовою вітав також голова міської Ради Акрону. Потім виступив головний промовець свята д-р Юрій Кульчицький, професор історії стейтового університету в Янгставн, Огайо. Після головної промови виступив із заввагами до 1000-ліття Владика Роберт. Слідувала рецитація поеми Анни Завадівської „Нездоланий хрест" у виконанні Ореста Стецика. Потім господар свята парох обох церков о. Волощук у заключному слові подякував всім, що працювали над влаштуванням цієї імпрези. Молитвою та відспіванням гимну Тисячоліття закінчено свято.

Слід підкреслити, що вся імпреза відбулася якнайкраще. Бенкетова частина розпочалася в теплій і радісній атмосфері, а стиль майстра церемонії та характер промов офіційних представників поміг втримати її до кінця. Владика Роберт, лінгвіст, дипломат і психолог самою своєю участю запевняє успіх. Проф. Кульчицький дав незвичайно глибокий і переконуючий огляд історії нашої Церкви. Хор Тисячоліття з його милозвучними вирівняними жіночими голосами та густими басами мав правдиве поле до попису в акустичній церкві. Бенкетова заля, звичайно, не має концертової акустики, на чому терпів так хор як і соліст. Ігор Даріян приїхав з Італії з великим музичним доробком і поважними рецензіями численних італійських журналів, які підкреслюють силу і тембр його голосу, чисту дикцію, драматичний хист. Героїчний високий баритон італійського стилю з сильною, звучною долиною збирав рясні оплески спеціяльно в оперному ренертуарі. Акомпаньяторка була на висоті свого нелегкого завдання.

Р. Т.

„Ті останки..."

(Продовження зі стор. 1)

ця є символом найважчих переслідувань, Пермському таборі ч. 36.

Г. Герчак розповідає нам що саме у цих довгих так важких роках він пережив багато цікавого і багато чого навчився. І тут із його уст пливуть одні за одними прізвища його співтоваришів недолі, з яких кожне так добре нам знане.

„Колись ви, як легенда,
Яку у нас украли,
Вже дуже чисто й
страшно
Жили ви і вмирали..."

— пише у своєму вірші Є. Сверстюк. А чи не можна назвати легендою таких співв'язнів Г. Герчака як Патріярх Йосиф Сліпий, Михайло Сорока, Євген Сверстюк, Володимир Горбовий, Іван Світличний, Федір Горобець, Микола Горбаль? Про всіх їх розповідає нам Г. Герчак з повагою і пієтизмом, підкреслюючи скільки він від них навчився, бо ж роки науки він перебув у тюрмах і там був його вийнятковий університет.

Але довелося нашому молодому підпільникові зустрічатися у цих довгих роках ув'язнення також із міжнародними політичними противниками совєтського режиму із Другої світової війни. Між ними були і члени Залізної Ґвардії і Армії Крайової і німецьких військ. І від них він зміг багато цікавого почути та зрозуміти.

Здається рідко молода людина може дістати такий „цікавий" вишкіл на життя, як його здобув Григорій Герчак. При тому він зумів розвинути свої вроджені мистецькі здібності, як графік. Він є автором численних гравюр, а перед усім понад 70 екслібрісів своїх товаришів-співв'язнів та друзів на волі. Із них уважають найкращими екслібриси Миколи Горбаля, Івана і Надії Світличних, Євгена Сверстюка, Стефанії Шабатури.

Після відбуття кари 25-ти років Г. Герчак повернувся в Україну і там знайшов притулок у Стефанії Шабатури, де й познайомився із своєю дружиною Людмилою.

Але звільнений політичний в'язень не може вибирати собі місця замешкання і Г. Герчакові довелося рік ще перебувати на призначеній йому базі в Умані, де треба було постійно голоситися в міліції, щоб десь не втік.

Вкінці Г. Герчак повернувся як свобідна людина до Києва, де зажив з родиною аж до виїзду в Канаду.

Питаємося про дальші життєві пляни нашого політв'язня і мистця. Вони ще ніяк не скристалізовані. Хоча Людмила вже працює в Торонто, вони ще не зуміли так влаштуватися, як інші новоприїжджі з СССР. Тихі, скромні, стараються своїми проблемами не абсорбувати нікого, а самим пробиватися крізь це так ім чуже і дивне життя на Північно-Американському континенті. Живуть в помешканні призначеному ім суспільною опікою, побіч утікачів-поляків, сини Людмили вже у школі, а Григорій надіється працювати як мистець, бо ж він самоук та іншої професії без знання англійської мови не можливо буде йому дістати.

Наша розмова кінчається і ми розходимося у дві різні сторони. Але вже на літаку, що несе нас до „нашого" Ню Йорку, у нас не сходять з думки сумні-сумні, але як правдиві слова до Г. Герчака його друга недолі Є. Сверстюка:

„По-різному і різну
Чашу терпінь і болю
Ми пронесли із вами,
За Україну й волю..."

КОЖНИЙ ВКЛАДАЄ СВОЮ ЧАСТОЧКУ У ВЕЛИКЕ СВЯТО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ — ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ!

Святкування ювілею Хрищення України в Бирлінґтоні — Оквиллі

Створений спільними силами парафій Бирлінґтон-Оквилл, Онт., Канада, Комітет Тисячоліття Хрищення України влаштував 2-го жовтня ц.р. торжественне святкування цієї події, поєднавши її з посвяченням нового іконостасу в церкві Пречистої Діви Марії в Берлінґтоні. Парохом цієї церкви св. Духа в Оквиллі є о. крилошанин Юрій Ковальський. Комітет очолила Ірена Пірі, її заступниками були Ігор Дякунчак і Ольга Дельвекіо, секретаркою Христина Дякунчак, касиром Дмитро Пищ, референткою публічних зв'язків Маріка Пірі. У склад Комітету входило теж 16 допоміжних осіб.

У церковних Богослуженнях взяло участь 14 священиків, в тому п'ять римо-католицьких. Присутніми були теж представники некатолицьких віровизнань — пастор д-р Карл Рід від пресвітеріянської церкви та представник української баптистсько-євангельської церкви в Гамилтоні Олександер Щуренко. Запрошений парох української православної церкви св. Володимира о. Михаїл Шкрумеда не зміг взяти участи в Богослуженнях через душпастирські обов'язки у власній парафії, зате прибув на бенкет із паніматкою.

Господарем під час церковних відправ був о. крилошанин Ю. Ковальський. Воду й іконостас у співслуженні духівництва посвятив о. д-р Микола Комар, парох церкви свв. Кирила й Методія в Ст. Кетрінс, Онт. Він теж був целебрантом Св. Літургії. Діяконував о. Петро Івахів, обдарований приємним баритоном. Апостола читали представник баптистсько-євангельської церкви О. Щуренко й по-англійськи о. д-р Карл Рід, пастор пресвітеріянської церкви в Бирлінґтоні. Св. Євангелію читав по-українськи о. П. Івахів, по-англійськи о. канонік Ралф Спенс, настоятель англіканського костьола св. Луки в Бирлінґтоні.

Проповідь українською й англійською мовами на тему екуменізму Христових Церков у всьому світі речево й красномовно виголосив о. Євтимій Волянський, ігумен Чину оо. Студитів у Вудстаку, Онт.

На закінчення молінь о. крилошанин Ю. Ковальський провів поновно акт хрищення присутніх, закликаючи їх тричі підтвердити свою віру в Христа та відректися „сатани й усіх діл його".

Під час Богослужень співав знаменитий хор „Бурлака" з Торонто під керівництвом Олександра Хміля. Соліст-тенор Теодозій Пришляк із Баффало, Н. Й., полонив молільників співом „Вірую" на тлі хору.

Хід відправ фільмували й записали на стрічку репортери-добровільці з місцевої станції ТВ-Берлінґтон Кейблнет, щоб показати репортаж повністю на телебаченні.

У другій частині святкувань відбувся бенкет у просторій залі церковного дому з участю 330 осіб. Бенкет відкрила коротким вітанням відповідальна за святкування друга заступниця Ювілейного комітету Ольга Дельвекіо, попросивши о. пароха провести молитву й посвятити трапезу. Дальше ведення програми передала товстмайстрові Олександрові Дашкові.

Присутніх на залі вітали зі сцени хлібом-сіллю юначка Петруся Москаль і юнак Степан Ткач. Вони були вдягнені в національні строї. Окремо привітали гостей за головним столом, на який поклали перед о. парохом вкриту вишиваним рушником тарілку з хлібом-сіллю. Хор „Бурлака" проспівав молитву „Під Твою милість", пісню „За рідний край" та другу частину кантати Бортнянського „Господи, Господи".

Гостей за почесним столом представив товстмайстер. Були це: о. парох Ю. Ковальський, о. д-р М. Коваль з дружиною, о. ігумен Є. Волянський, о. Мирослав Татарин. Світські достойники були: член федерального парляменту (МП) Бил Кемплін з дружиною, який передав привіт від прем'єр-міністра Браєна Малруні, Кен Джексон, член провінційного парляменту Онтаріо, який вніс товст у честь королеви, Мерилін Сарджентсон вітала зібраних від реґіональної асамблеї, заступник посадника Берлінґтону Івон Ровч, яка відчитала проклямацію з нагоди Тисячоліття Хрищення України з присвятою цій події тижня від 2-го до 8-го жовтня, Джан Ґрейгем, репрезентант управи міста Оквілл, який передав подібну проклямацію. Виконаний власноручно український національний прапор передав на руки о. пароха геральдик о. канонік Ралф Спенс.

З українців місце за головним столом займали: голова Комітету Тисячоліття Ірена Пірі, відповідальна за торжество Ольга Дельвекіо, голова Ліги Українських Католицьких Жінок берлінґтонського відділу Наталія Мельник, голова церковного комітету й перший заступник голови Комітету Тисячоліття Ігор Дякунчак.

На залі були теж представники українських організацій, товариств і установ з Гамілтону й околиці.

Під час вечері о. М. Татарин сказав довшу промову українською й англійською мовами на тему об'єднання українських церков в дусі заповіту св. п. Патріярха Йосифа І.

Гостей обслуговували одягнені в вишивані сорочки юначки з місцевої танцювальної групи „Тирса" й дівчата з парафії. Страви приготували пані з Ліги Українських Католицьких Жінок під проводом Марії Слотюк. Квіти на столах аранжувала естетично І. Пірі.

На закінчення бенкету Ольга Дельвекіо подякувала активним учасникам торжества, добровільцям-репортерам місцевого телебачення і всім присутнім. Подяку від обох парафій склав о. крилошанин Ю. Ковальський, який теж проказав прикінцеву молитву.

Свято пройшло зразково так у релігійно-церковній, як і в світській ділянках, а секрет успіху був у дружній співпраці двох парафій.

Дохід із бенкету призначений на стипендійний фонд.

* * *

В межах програми святкувань тисячоліття референтка публічних зв'язків Комітету Маріка Пірі зорганізувала в вітринах будівлі міської управи Бирлінґтону виставку експонатів, пов'язаних з актом Хрищення України.

В. Б.

Дружина...

(Закінчення зі стор. 1)

но-ідеологічний, а не юридичний.

Дуже прошу американських сенаторів, зокрема сенатора Бредлі, який турбувався долею мого чоловіка рік тому під час американсько-совєтської зустрічі у Чатокві, не пройти байдуже повз цей документ: ознайомитися з вироком у справі мого чоловіка і продовжувати добиватися його звільнення. А передусім вимагати від совєтського уряду пояснення заяви Шеварднадзе.

Одночасно звертаємося до Асоціяції американських правників з проханням розглянути судовий вирок у справі Бадзя, дати йому юридичну оцінку та довести її до відома совєтського уряду і совєтських юристів, вимагаючи від них правочинного ставлення до громадянської долі мого чоловіка.

Світлана Кириченко,
Якутія, Хандига"

ЗГІДНО З ПОВІДОМЛЕННЯМ московського радіо, минулої неділі міліція в Києві мусіла евакувати понад 30,000 мешканців з дільниці Дарниця після того, як робітники відкрили 500-кілограову бомбу, що впала не експльодувавши ще під час Другої світової війни. Спеціялістам вдалося відбезпечити бомбу, а потім її зірвати за містом при допомозі спеціяльного приладу. Мешканці Дарниці повернулися за кілька годин до своїх помеш[illegible].

В АММАНІ, ЙОРДАНІЯ, відбулась історична зустріч між королем Йорданії Гуссейном, президентом Єгипту Госні Мубараком і керівником Палестинської Визвольної Організації Ясіром Арафатом. На летовищі в Аммані Я. Арафат заявив кореспондентам, що це перша така зустріч, яка може стати переломовим моментом і спричинитися до замирення на Близькому Сході. При тому він підкреслив, що ПВО готова кожної хвилини визнати резолюції Організації Об'єднаних Націй чч. 242 і 338, які визнають законне право Ізраїля на самостійне існування. Він вважає, що одобрення цих резолюцій ще не означає, що всі справи будуть позитивно полагоджені і на Близькому Сході запанує мир. Політичні спостерігачі кажуть, що зустріч Арафата, Гуссейна і Мубарака відбулась напередодні ізраїльських парляментарних виборів і перед конференцією Національної ради Палестини, на якій повинні обрати уряд Палестини і проголосити самостійну державу.

У ВЕЛИКОМУ ПОСПІХУ роз'їжджалися з Вашінґтону сенатори і конгресмени в суботу, 22-го жовтня ц.р., бо кожний хотів ще захопити трохи часу, щоб у своїх округах підсилити виборчу кампанію, бо залишилося всього три тижні до виборів, а в додатку до того сесія Конгресу була продовжена на два тижні. Поспіх їх був такий великий, що останній законопроєкт в справі обмежень позакулуарних впливів і домагань різних осіб чи організацій був одобрений тільки двома сенаторами.

З ОГЛЯДУ НА ТЕ, ЩО крайові опити виказують чим раз більшу прірву між кандидатами на президента ЗСА [illegible] популярности віцепрезидента Джорджа Буша, демо[illegible] вирішили якось протидіяти. Одною з таких протиакцій був приїзд до Вашінґтону Джессі Джексона, котрий сам брав участь зі сторони демократів у передвиборчих виборах, але програв, і тепер саме він у півгодинній зустрічі з демократичними конгресменами закликав їх до більш агресивної участи у кампанії за М. Дукакіса.

БРАВО, БРОДИ І БРІДЩИНА!

Тепер люди полагоджують усе телефонічно, але брідські люди, наперекір електронічним чудам, з'їхалися, на старий лад, до Торонто, щоб полагодити свої справи особисто. Інститут св. Володимира в Торонто належав 28-го і 29-го травня ц.р. до брідчан. Два дні вони жили під дельфійським запитом аполлонського оракула: „Пізнай себе!". Дехто не хотів скинути з себе тягар ідентичности і не явився на з'їзд, але прибули масово гості зблизька і здалека, прийшли діяльні і пасивні члени брідського комітету, приїхали гості гостей, одні, як король Фарук, інші, як Магатма Ганді, деякі геніяльні, деякі звичайні, інші в неділю, ще інші в будний день, але всі щирі і майже всі з довгим курікулюм віте!

Першого дня реєструвалися, радили, говорили, записували в книгах золоті думки, оповідали пригоди, подвиги і турботи відколи залишили Броди. Люди з Бродів виросли на гречці, але це не значить, що вони хронічно скакали в гречку. Брідська гречка служила не як афродізіяк, тільки заступала хліб. З гречки робили муку, з муки бабки і парили лемішку. Ох, лемішка, лемішка, не заступить її ніякий „кейк"!

Увечорі усіх об'єднав традиційний бенкет, під час

Учасники другого з'їзду Бродів і Брідщини, які затримали свою ідентичність і свою молодість!

якого Неля Ткач (Капій) вітала і представляла гостей, а гості вдивлялися в неї, мов у з'яву в рожевій павутинці, з плятиновими кучерями і дивувалися, як вона нічого не змінилася? Сентиментальні спогади снували, зі сльозами в очах, сльозами в горлі, сльозами на щоках, тремтячим голосом: д-р Василь Сірський (тепер Сірва), Маруся Завадівська, Ірен з Европи (прізвище починається на букву „З"). Вона теж заспівала зворушливу пісню про Броди. Оля Павлюк деклямувала свої власні поезії про Броди, проф. Ярослав Чумак згадував Броди його часів, Мушка Орищин з Денвер (Кольорадо) виголосила власну поему про з'їзд брідчан.

За столом сидів мовчки Василь Ціхацький, канадський організатор обох з'їздів. Він так напрацювався, набігався, нателефонувався, що Броди стали йому кісткою в горлі, але коли вдячні „з'їздівці" обкидали його символічними лавровими вінками, до цього повернулися творчі сили і він з новим завзяттям почав розпродувати історично-мемуарний збірник „Броди і Брідщина".

Цей збірник властиво був причиною з'їзду. Його наклад тільки 500 примірників. Редактор Ярослав Чумак зумів поєднати золоті брідські мрії з тяжкою еміґрантською дійсністю і не залишив свого відповідального посту, доки книжка не побачила світ. Проф. Ярослав Чумак здобув собі глибокий респект і вдячність за це.

Редакційна колегія в складі А. Турчин, В. Ящун, В. Сірський, О. Павлюк, Ю. Чорній і В. Ціхацький також не сиділа з заложеними руками, тільки віддавала ввесь свій вільний час і час, призначений на спання, на телефонічні розмови, на дивлення на телевізію, — на виконування всіх обов'язків, зв'язаних з публікацією книжки.

Книжка — 671 сторінка читання, яке спонукує думати, згадувати, порівнювати, дебатувати, питати, відповідати, заглядати в історію. А заглядати в історію кожного буде кортіти, щоб, наприклад, довідатися, чому дійшло до експансії на схід племени лужицької культури, чим вона проявлялася, як довго тривала і що залишила по собі, коли влилася в висоцьку культуру, в селі Висоцьку біля Бродів?

У нашій генерації нема цікавішого феномену, як занурювання в мемуарні збірники і в уяві бачити, як виринали на публічну або світову арену політики, громадські діячі, професіоналісти, герої, мистці, організатори.

„Броди і Брідщина" — чарівна панорама спогадів, фотографій, описів, які дають відчути, що автори не жаліють, що живуть, що не прогайнували своїх днів, що топлять свої приватні проблеми в праці. „Броди і Брідщина", історично мемуарний збірник, можна набути в „Арці" в Торонто і від членів редакційної колегії.

Віра Ке

Для добра української спільноти

80-ліття д-ра М. Качалуби

В далекій від нас Швайцарії 7-го листопада ц.р. в оточенні близької родини д-р Михайло Качалуба — лікар-патріот, поет, журналіст і письменник — відзначає 80-ліття свого народження. Він належить до тих визначних осіб, які зуміли успішно поєднати свій фах лікаря-гуманіста з працею на літературно-публіцистичній ділянці та громадськими обов'язками для добра своєї нації. Але найперше деще з його біографічних даних.

Народився Михайло Качалуба в селі Романовім Збаразької волости Тернопільської области, будучи сином Олекси та Анни з дому Лопухів. Гімназію закінчив у Тернополі 1929 року, а медичні студії в Женеві у 1935 році.

Після одержання лікарського диплому д-р Качалуба працював асистентом університетських клінік Швайцарії, захистивши при тому докторську дисертацію на тему „Практична вартість реакції при вагітності". Там же, у Швайцарії, він одружився з товаришкою студій Люїсою Гайм. Але не будучи швайцарським громадянином і тому не маючи права у Швайцарії займатися приватною лікарською практикою, він з родиною, в тому числі двома маленькими дітьми, наприкінці 1938 року повертається хоч і не до рідної Тернопільщини, то бодай на українські землі — Закарпаття. І тут він стає свідком незабутніх і зворушливих подій: в наслідок воєнної завірюхи та національно-визвольної боротьби, українці Закарпаття здобувають державну самостійність. Працюючи там лікарем у Великім Березнім від грудня 1938 до березня 1939 року, наш молодий лікар, таким чином, був наочним свідком національно-державного відродження Карпатської України, про що він пізніше з великим захопленням описав у своїх споминах.

Але, на жаль, недовго українці Закарпаття втішалися своєю незалежністю. Аби не стати жертвою кривавої мадярської окупації, д-р Качалуба вимушений був знову залишити українські землі і переїхати до Братислави (Словаччина), де коротко був лікарем Української Торговельної Академії (видно, колись там була така). Потім з родиною поселився в Дольнім (або Нижнім) Кубині в Північній Словаччині, де працював державним районовим лікарем аж до кінця 1962 року. Потім до 1968 року був головним лікарем протитуберкульозного диспансеру в м. Кошицях, після чого пощастило йому з родиною повернутися назад до Швайцарії, де він від 1969 року разом зі сином — також лікарем, Михайлом, провадив лікарську практику в Клярані.

У своєму житті д-р М. Качалуба, як український патріот, пережив два ув'язнення — одне 1945 року — совєтське, а друге — 1954 р. — чехословацьке.

Літературну діяльність М. Качалуба розпочав ще зі шкільної лавки, друкуючи свої вірші спочатку у шкільних періодичних виданнях, а потім у журналі „Молоді Каменярі", який виходив у Львові. Потім, проживаючи у Словаччині, він опанував настільки добре словацьку мову, що міг нею писати не тільки фейлетони, але також вірші, друкуючи їх в таких часописах як „Словенські лекар", „Бой за здорове" та інші.

Від 1966 до 1980 року вийшло в світ Качалубиних аж шість збірок поезій для дітей. Крім того, цього року у видавництві Юліяна Середяка в Аргентіні вийшла в світ ще одна його збірка поезій — 132-сторінкова книжка „На струнах серця", в якій автор присвячує багато віршів своїй найближчій родині — дружині, дітям та внукам. Багато поезій М. Качалуби мають навчально-дидактичний характер. Наприклад, у вірші „Народився Ромчик", присвяченому його внукові, автор пише:

Тут боротись мусиш
таки від колиски,
бо ніхто не пустить
до повної миски.

Але насолоджуючись життям у мальовничій Швайцарії в оточенні своєї щасливої родини, автора одночасно ніколи не залишає журба за долею поневоленої батьківщини. Тим більше, коли він свідомий того, що винуватцями трагедії української нації є не тільки чужі „воріженьки" — московські окупанти, але часто також „свої" перекінчики і зрадники. Наприклад, у вірші „Моїм братам в Україні" він пише:

Я так соромлюся за вас,
аж серце рветься із відчаю,
коли чужий турист
вертає
із України
та до мене:
— Є якась мова
українська?
Хоч нуждена.
Я був у Харкові, Одесі,
ба в самім Києві я був,
а мови вашої не чув...
Там по-московському
усюди.
Що це за нація така?

Ще в більшій мірі виявив себе Михайло Качалуба як літератор у прозі та публіцистиці. Він є автором чотиритомової автобіографічної повісти під назвою „З моєї Одіссеї". Це — спогади з дитячих, юнацьких та студентських часів, під час перебування у Швайцарії, лікарські спомини з Карпатської України та ін. Він пише цікаво, пише „від самого серця", і тому їх приємно читати. Наприклад, пишучи в першій частині „Одіссеї" про хоч і гірку, але одну з правдивих причин трагічного фіналу української державности 1917-1920 років, автор наводить слова свого брата Стефаня. Коли прийшов із села сусід Кушла і сказав, що, хоч вже большевики не показуються, проте на конях появилися польські жандарми, Стефань сказав:

— „Як бачу, поляки поділилися з москалями українськими землями. Москалі — від Збруча, а поляка — по Збруч, як перед тим зробила Австрія.

— А що сталося з українським урядом? — запитую.

— Український уряд мусів тікати, бо українська армія або розбіглася, або перейшла до большевиків, тобто, москалів.

— А чому ж поляки не перебігли до москалів? — знову питаю.

— Бо поляки знають, хто вони та чого хочуть. В єдності, Михасю, сила. Цю польську свідому силу побачив світ і допоміг полякам, - відповів Стефань".

Д-р Качалуба написав чимало статтей на медичні теми, у тому числі й французькою мовою, які були опубліковані в різних журналах, газетах та спеціяльних виданнях. Серед цих публікацій є такі як „Гонадотропні гормони", „Що знаємо про віруси", „Як довго туберкульоза нищити ме людство", „Старість", „Чому доходить до старечої деменції" та багато інших. І не було одним з мотивів, чому в липні цього року на лікарському конгресі у Відні д-ра Михайла Качалубу, як колишнього лікаря-піонера Карпатської України, а тепер лікаря-поета, журналіста і письменника, було нагороджено почесною грамотою.

Колись у шкільному часописі наш Ювілят висловив свій погляд на життя словами, які стали доказом його майбутньої праці та діяльности:

Не гнись, не корись
Проклятій судьбі!
Життя віддай
За край у боротьбі!

Дотримуючись і далі цього правила чи заповіту, віримо, що наш шановний Ювілят ще багато років „не гнучись" і втішаючись добрим здоров'ям, житиме і працюватиме для добра своєї родини та всієї української спільноти.

Д-р Ю. Мовчан